

Εργογραφία Αγίου Νεκταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως¹

A. Θεολογικά ἔργα

Ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος συνέγραψε μέγα ἀριθμὸ Θεολογικῶν ἔργων. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀνεδείχθη ἐφάμιλλος τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων.

Τὰ συγγράμματά του εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

(Τὰ δι' ἀστερίσκου σημειούμενα συγγράμματα τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου ἐξεδόθησαν ὡς σχολικὰ βοηθήματα πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς. Τὰ βιβλία αὐτὰ τὰ ἔδιδε ὁ Ἅγιος πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ ἐντελῶς δωρεάν).

1. *Λόγος Ἐκκλησιαστικός. Ἀθῆναι 1884.
2. *Δέκα λόγοι ἐκκλησιαστικοὶ διὰ τὴν Μεγάλῃ Τεσσαρακοστή, Ἀλεξάνδρεια 1885.
3. *Περὶ τῶν Ἱερῶν Συνόδων, καὶ περὶ τῶν δύο πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, Ἀλεξάνδρεια 1888.
4. *Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Ἀχιλλοπουλείῳ Παρθεναγωγείῳ τὴν Ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Ἀλεξάνδρεια 1889.
5. *Αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι 1892.
6. *Τὰ παρ' ἡμῖν τελούμενα ἱερὰ μνημόσυνα, Ἀθῆναι 1892.
7. *Περὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ, Ἀθῆναι 1892.
8. *Ἀποτύπωσις περὶ ἀνθρώπου, Ἀθῆναι 1893.
9. *Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ἀληθοῦς καὶ ψευδοῦς μορφώσεως, Ἀθῆναι 1894.
10. *Περὶ ἐπιμελείας ψυχῆς, Ἀθῆναι 1894.
11. Ἱερῶν καὶ φιλοσοφικῶν λογίων θησαύρισμα, Τόμος α', 1895, Τόμος Β' 1896.
12. *Ἐπικαὶ καὶ ἐλεγειακαὶ γνῶμαι μικρῶν Ἑλλήνων ποιητῶν, Ἀθῆναι 1896.
13. *Μάθημα Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, Ἀθῆναι 1897.
14. *Μάθημα Ποιμαντικῆς, Ἀθῆναι 1898.
15. *Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Κατήχησις, Ἀθῆναι 1899.

¹ Πηγή: <http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/tributes/agios-nektarios/works1.htm>

16. Χριστολογία, Ἀθήναι 1900.
17. Μελέτη περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ περὶ τῶν ἱερῶν μνημοσύνων, Ἀθήναι 1901.
18. Ευαγγελικὴ ἱστορία δι' ἁρμονίας τῶν ἱερῶν Εὐαγγελιστῶν, Ἀθήναι 1903*.
19. Περί τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, τῆς Ὑπεραγίας, Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, Ἀθήναι 1904.
20. Περί τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ, Ἀθήναι 1904.
21. Κατανυκτικὸν προσευχητάριον, Ἀθήναι 1904. Β' ἔκδοσις 1914.
22. Γνωθὶ σαυτὸν, ἥτοι μελέται Θρησκευτικαὶ καὶ ἠθικαί, Ἀθήναι 1904.
23. Μελέτη περὶ μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως, Ἀθήναι 1904.
24. Μελέτη περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, Ἀθήναι 1904.
25. Θεοτοκάριον ἥτοι ᾠδαὶ καὶ ὕμνοι πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ Ἀειπάρθενον Μαρίαν, Ἀθήναι 1905, Β' ἔκδοσις 1907.
26. Ἱερατικὸν Ἐγκόλπιον, Ἀθήναι 1907.
27. Ψαλτήριον τοῦ Προφητάνακτος Δαβίδ, Ἀθήναι 1908.
28. Τριαδικόν, ἥτοι ᾠδαὶ καὶ ὕμνοι πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, Ἀθήναι 1909.
29. Μελέτη ἱστορικὴ περὶ τῶν αἰτίων τοῦ Σχίσματος, Τόμος Α' 1911, Τόμος Β' 1912.
30. Περί τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ τῆς Ἱεράς Παραδόσεως, Ἀθήναι 1913.
31. Ἱστορικὴ μελέτη περὶ τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, Ἀθήναι 1914.
32. Μελέτη περὶ τῶν Θείων Μυστηρίων, Ἀθήναι 1915.
33. Περί Ἐκκλησίας. Ἐδημοσιεύθη τῷ 1920 εἰς τὸν πανηγυρικὸν Τόμον ἐπὶ τῇ 75 ἐτηρίδι τῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς.
34. Μελέτη περὶ τῶν διατεταγμένων νηστειῶν. Ἐδημοσιεύθη εἰς «Θεολογίαν» Τόμος ΚΣΤ (1955) ἐπιμελεία Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαιακάκη.
35. Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου. Ἐδημοσιεύθη εἰς «Θεολογίαν» Τόμος ΚΣΤ (1955) ἐπιμελεία Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαιακάκη.
36. Περί ὄρκου, Ἀθήναι 1955 (Ἐπιμελεία Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαιακάκη).
37. Χριστιανικὴ Ἠθικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1965 (ἐπιμελεία Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαιακάκη).

38. Μελέτη περὶ τῶν Ἁγίων Εἰκόνων, Θεσσαλονίκη 1972.

Β. Ἔτεροι συγγραφαί

Ἔτεροι συγγραφαὶ τοῦ Ἁγίου τὰς πλείστας τῶν ὁποίων κατέλιπεν ἀνεκδότους εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

1. Μελέτη περὶ τῶν ἁγίων λειψάνων.
2. Περὶ κηροῦ μελίσσης καὶ ἐλαίου ὡς προσφορὰς καὶ περὶ θυμιάματος.
3. Περὶ τῆς ἀφιερώσεως τῷ Θεῷ ὁσίων παρθένων καὶ περὶ Μονῶν καὶ μοναχικοῦ βίου.
4. Ἑορτολογία τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.
5. Νέον Τριαδικόν.
6. Περὶ Μεσαίωνος καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ.
7. Περὶ Ἑλληνισμοῦ.
8. Ἑρμηνεία τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων.
9. Περὶ τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρείας.
10. Ἱερὰ Λειτουργική.
11. Κεφάλαια πέντε περὶ τῶν λειτουργικῶν βιβλίων.
12. Ἱστορίας Ἐκκλησιαστικῆς μυστικῆ θεωρίας.
13. Ἐγκυκλοπαίδεια τῆς Φιλοσοφίας.
14. Χριστομάθεια.
15. Νέον Πασχάλιον αἰώνιον.

Ἐπιμέλεια ἐκδόσεων

Πέραν τῶν ἀνωτέρω ἰδίων αὐτοῦ ἔργων ὁ Ἅγιος ἐπεμελήθη τῆς ἐκδόσεως τῶν κάτωθι συγγραμμάτων:

1. Εὐγενίου Βουλγάρεως: Σχεδιάσμα περὶ ἀνεξιθρησκείας, Ἀλεξάνδρεια 1890.
2. Νεοφύτου Βάμβα: Φυσικὴ Θεολογία, Ἀλεξάνδρεια 1893.
3. τοῦ αὐτοῦ: Χριστιανικὴ Ἠθική, Ἀθῆναι 1893.

4. Αντιόχου μοναχοῦ τῆς Λαύρας τοῦ Ἁγίου Σάββα: Πανδέκτης τῶν θεοπνεύστων Ἁγίων Γραφῶν (ἐκ τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne), Ἀθῆναι 1906.

5. Ἁγίου Αὐγουστίνου: Κεκραγάριον, Τόμοι 2, Ἀθῆναι 1910.

Ἐπιστολαί

Ἐκτὸς τῶν συγγραφῶν διεσώθησαν καὶ ὠρισμένοι ἰδιωτικῆς φύσεως ἐπιστολαὶ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, οἱ ὁποῖες περιλαμβάνονται στὴν βιογραφία του, τὴν συγγραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου πρώην Παραμυθίας κ. Τίτου. Αἱ ἐπιστολαὶ εἶναι οἱ ἑξῆς:

Α) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἀθηνῶν Γερμανὸν Καλλιγᾶν.

Β) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸ Μητροπολίτην πρώην Κεφαλληνίας Σπυρίδωνα.

Γ) Τεσσαράκοντα πέντε ἐπιστολὲς πρὸς τὴν πρώτην Ἡγουμένην τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ Μονῆς Ξένην μοναχὴν καὶ τὰς λοιπὰς μοναχὰς τῆς Μονῆς ταύτης.

Δ) Δέκα ἐπιστολὲς πρὸς τὸν πιστὸν του ἀκόλουθον Κωνσταντῖνον Σακκόπουλον καὶ

Ε) Ἐπιστολὴ πρὸς τῖνα μοναχὸν Ἰωάσαφ.

Ἐπίσης στὸ βιβλίον τοῦ (+1987) Ἀρχιμ. Χερουβεῖμ (Καράμπελα): Δανιὴλ ὁ Κατουνακιώτης, Ἀθῆναι 1979, καὶ εἰς τὰς σελ. 85-89 περιλαμβάνεται ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τὸ βιογραφούμενον ἀγιορεῖτη μοναχό.

Τέλος, ὁ Ἅγιος συνεκέντρωσε ἀκολουθίας τινὰς καὶ ὕμνους τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνέταξε Προσευχητάριον πρὸς χρῆσιν τοῦ ἰδίου καὶ παντὸς Χριστιανοῦ, περιέχον τὰς ἀκολουθίας: Προοιμιακὴ Προσευχή, Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου, Ἀκολουθία τῆς Ἐνάτης Ὁρας, Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, Ἀκολουθία τοῦ Ἀποδείπνου, Ἀκολουθία τοῦ Μικροῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Παρακλητικοῦ Κανόνος εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, καὶ τινὰ Στιχηρά, Καθίσματα, Ἀπολυτίκια δι' ἐκάστην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος.